

Quo vadis Europa?

Les eleccions al Parlament d'aquest mes de juny s'han celebrat en un moment clau per al procés de construcció europea, atesos els desafiaments econòmics, polítics i socials que haurà d'afrontar el nostre continent en els propers anys. Molts d'aquests reptes s'analitzen al [Dossier](#) dedicat al tema d'aquest *Informe Mensual*. Des de la pèrdua de competitivitat en un món sotmès a una reconfiguració de les cadenes de valor i de les relacions entre blocs econòmics, fins als desafiaments financers que comportarà reforçar una política de defensa enmig de la transició energètica, sense oblidar els reptes vinculats a l'ampliació i a la necessitat de reforçar el marc institucional.

Si Europa només avança en moments de crisi, com s'ha posat de manifest en els 15 últims anys amb els fons NGEU (COVID) o amb la supervisió única (crisi financera), l'oportunitat és immillorable si tenim en compte l'exigent context geopolític internacional actual. Aquest moment Zeitenwende (punt d'inflexió o canvi d'era), amb l'expressió utilitzada recentment per Macron i per Scholz, hauria de ser afrontat de manera ambiciosa per establir els pilars de la unió econòmica i política per a les properes dècades. L'alternativa és vacil·lar, dubtar, ajornar decisions, un retorn de l'avatar hamletic que moltes vegades, al llarg de la seva història, ha representat a la UE, com ens ho ha recordat Timothy Garton Ash al seu excel·lent *Europa. Una història personal*. I el risc d'aquesta inacció és la «mort d'Europa» tal com la coneixem en l'actualitat, com ho ha posat de manifest en les últimes setmanes, no sense un cert dramatisme, el president de la República Francesa.

Per tant, com gairebé sempre, la solució dels reptes és més, i no menys, Europa. Mantenir el ritme de transferència de sobirania a les institucions europees, fins i tot sent conscients que els avanços en la unió fiscal o política s'enfrontaran a forces centrífugues de tota mena, en un moment en què la pròxima ampliació complicarà tot el marc institucional (i financer). En aquest context, el menú de temes econòmics prioritaris per avançar a la zona de l'euro no és gaire diferent de l'existent abans de les eleccions europees del 2019: completar la unió bancària amb un fons de garantia de dipòsits europeu, avançar en la unió dels mercats de capitals i en la integració dels mercats de serveis, enfortir el paper de l'euro com a moneda de reserva internacional o crear un actiu lliure de risc europeu. És cert que la conjuntura ha estat exigent i que s'han ajornat avanços en temes estructurals que demandaven un grau elevat de consens, però cada vegada és més important tancar les potencials vies d'aigua si es vol avançar en la Unió

Econòmica i Monetària. Mentrestant, per l'horitzó apareix un trilema de política econòmica que s'haurà d'abordar a mitjà termini, el qual està compost per tres eixos: nova política de seguretat i defensa, autonomia estratègica oberta i transició energètica. Un enorme repte financer que obligarà a recompondre el marc pluriennal de finançament i a encaixar-lo dins els límits que pot representar el nou Pacte d'Estabilitat, tenint en compte que les arques europees estan exhaustes després d'haver hagut d'afrontar els xocs d'oferta patits en els últims anys, com ho posen de manifest les ràtios actuals de deute públic a la UE-27 (el 82,6%) o a la zona de l'euro (el 89,9%). Per tant, caldrà fer front a molts desafiaments amb un espai fiscal limitat i amb un BCE que haurà d'adaptar la dimensió de la seva cartera de deute públic a un entorn molt diferent del que va justificar l'ús intensiu d'eines no convencionals.

Amb l'anàlisi dels reptes que cal abordar coberta amb la publicació dels informes de Letta i, pròximament, de Draghi (innovació, competitivitat, escala, dèficit d'estalvi, seguretat econòmica i de defensa, dotació de béns públics europeus, etc.), queda posar-se a la feina. El grau d'ambició de la pròxima legislatura determinarà el pes de la regió en un món irreversiblement abocat a una divisió en blocs, la qual cosa augmenta el risc de no reduir la dependència en energia o en tecnologia (xips, IA, etc.) o de mantenir el creixement en una zona pròxima a l'«estancament secular». Els equilibris polítics a la regió no facilitaràn la tasca i poden comportar que, ateses les reticències de certes jurisdiccions a l'hora de cedir més sobirania, els pròxims avanços es realitzin a diverses velocitats. Mentrestant, caldrà abordar una nova ampliació amb una complexitat gens menyspreable, tenint en compte els països involucrats. Pot semblar que hi ha massa coses damunt la taula, però l'únic que no està permès en la cruïlla a la qual s'enfronta Europa és la paràlisi i la complaença.

José Ramón Díez